

Mærke til, og heller ikke ganske har opklaret det Spørgsmaal, der er blevet reist om det hele foretagne Arbeides Nytte. Det er derpaa, at jeg vil tillade mig at henlede Opmærksomheden, idet jeg, efter den Forklaring, som Ministeren har givet, ikke troer, at Kommissionernes Arbejder have den Nytte for Regjeringen, som han antydede.

Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet:

Ja, hvad Nytte saadanne Arbejder kunne have, det vil jo væsentligt beroe paa, hvorledes man forstaaer at bruge dem, og det er ganske vist, at man her har al den Detail, hvorpaa Bedømmelsen kommer an, givet af de sagkyndigste og paalideligste Mænd. Man har deri angivet, hvorledes Forholdene paa de forffjellige Steder kræve et større eller mindre Agerbrug; man har deri angivet, hvorledes Sogneforholdene kræve en større eller mindre Beføstning ved Præsternes Embedsreiser og deslige, og man har endelig deri et ligefrem Forslag om, at som Følge deraf burde Præsterne beholde saa og saameget af Jorderne, og saa og saameget kunde der afhændes. Jeg seer ikke, at man kan have noget fuldstændigere Materiale til i det Enkelte at bedømme, hvormegen Jord der skal blive ved enhver Præstegaard, uden at man derfor behøver forud at binde Regjeringen til ved den endelige Ordning netop at lade det blive paa ethvert Sted saaledes, som vedkommende Kommission har eragtet hensigtsmæssigt, da den var tilstede der. Det er utvivlsomt derfor, at min Formand i Ministeriet har anseet saadanne Kommissioner som en aldeles nødvendig Betingelse for at faae en bestemt Forestilling om, hvor stort det Beløb vilde blive, som man kunde henlægge til det geistlige Fond, hvoraf i sin Tid de Geistliges Lønninger og Pensioner skulde udredes. Det er naturligt, at det maa koste meget at beregne nøiagtigt, til hvor Meget en saadan Formue, der bestander sig i saamange forffjellige Stikfælsler, tilsidt vil kunne udvikle sig, og det er absolut nødvendigt for Finantsministeriet, førend det gaaer ind paa en saadan Overenskomst om Geistlighedens Lønning og Pensionering, som her er Tale om, nøie at vide, hvad det geistlige Fond vil kunne magte, hvad det

vil kunne bære, for at man ikke ved at gaae ind paa en bestemt Regel for denne Lønning og Pensionering, skal komme til at mangle Midlerne dertil og tilsidt være nødt til at ty til Statens Understøttelse. Jeg troer derfor, at Kommissionerne, om de end have været kostbare, dog tillige have været nyttige, og maae være aldeles nødvendige, naar man vil have en gyldig og sikker Overjagt over de økonomiske Data, hvorpaa den endelige Beregning skal beroe. Det er Noget, som i dette Dieblil er under Arbejde i Finantsministeriet, og jeg har nylig paa en Forespørgsel erfaret, at man ikke var saavidt med Sagen, at man kunde sige, hvorvidt de Krav, som de geistlige Lønninger og Pensioneringer efter den tidligere projekterede Lov ville gjøre, kunne afholdes af de Midler, som ere tilstede eller kunne ventes at komme tilstede. Jeg troer derfor, at, om end Foranstaltningen er bleven kostbarere end maa skee den Minister, der foreslog den, har tænkt sig, og Rigsdagen, som bevilgede den, har foresillet sig, saa er dog ingenlunde Beføstningen spildt, men er medgaaet til en af de Foranstaltninger, som ere fornødne til Forberedelsen til en større Ordning, som vi i saa mange Aar have sigtet til.

Strøm: Den høitberede Minister sagde, at hvad Nytte man skal have af en saadan Foranstaltning, beroer væsentlig paa, hvordan saadanne Oplysninger bruges. Jeg tillader mig at være af en modsat Formening; jeg troer, at det beroer væsentlig paa den Maade, hvorpaa Arbejdet er blevet udført, og jeg kan virkelig ikke forstaae, hvorledes man her kan antage, at man i Finantsministeriet eller Kultusministeriet skulde efter disse Papirer, disse Beregninger kunne komme til noget Resultat om det, som egentlig er Hovedpunktet med Hensyn til Kommissionerne, nemlig Bestemmelsen af, hvor Meget der burde blive ved hver Præstegaard i Landet, og hvor Meget der skulde fraffilles den. Jeg antager, at det er en Umulighed at gjøre dette i et Kontor, selv om man regner saa fortræffeligt som muligt; thi dertil hører Diefhn og kyndige Landmænd, altsaa ikke Regning, og man maa derfor tage det saaledes, som Kommissionen indffiller det. Da